

الگویی برای تنظیم رفتار در فضای معماری

بر اساس الگوهای ایده‌آل رفتار - کالبد در اسلام

(مطالعه موردی: نمازخانه‌های فرودگاه)

مسعود ناری قمی^۱، محمد جواد عباس زاده^{۲*}

^۱ دکتری معماری، پردیس هنرهای زیبا دانشگاه تهران

^۲ کارشناس ارشد، معماری داخلی، پردیس هنرهای زیبا دانشگاه تهران

چکیده

مطالعات رفتارشناسی با در نظر داشتن دوگانه کالبد معماری و فرهنگ، همواره از جایگاه ویژه‌ای در نظریه‌های محیطی برخوردار بوده است. موضوع اصلی این پژوهش، بررسی و تحلیل این گونه مطالعات در جهت نزدیک شدن به «تنظیم رفتار» با تکیه بر فرهنگ اسلامی است. برای این منظور، پس از بحث مفهومی پیرامون چارچوب نظری پژوهش که گرایش‌های معاصر طراحی را در حوزه تنظیم رفتار مد نظر قرار می‌دهد، مدلی برای برنامه‌دهی برای در نظر گرفتن دو مقوله «واقعیت‌های رفتاری» و «ایده‌آل‌های رفتاری» ارائه شده است. به منظور پیاده کردن مدل و هم‌چنین برای حصول نتایج دقیق از «نمازخانه‌های فرودگاه» به عنوان نمونه موردی استفاده شد که پس از جمع‌آوری اطلاعات به روش پیمایشی، اطلاعات در نرم‌افزار SPSS مورد تحلیل قرار گرفت. روش تحقیق در نوشتار حاضر، بر اساس روش کیفی و استدلال منطقی استوار است. ضمناً بررسی اسنادی و مطالعه کتابخانه‌ای، بنیان تحلیل، توصیف و تفسیر نتایج در این مقاله را شکل می‌دهد. نتایج حاصل از اعمال مدل بر برنامه‌دهی نمونه موردی نمازخانه ترمینال فرودگاه‌ها نشان داد که واقعیت‌های رفتاری (شامل میزان وقوع رفتارها و نیز نظر کاربران نسبت به آن‌ها) می‌تواند مبنایی واقعی را برای «چانه‌زنی» برنامه‌ای فراهم کند که به جز طراحی و کارفرما، فرهنگ کلی (در این‌جا، اسلامی) نیز در آن یک طرف قوی باشد و ماحصل آن به صورت الزامات طراحی برآمده از فرهنگ کلی و واقعیت‌های رفتاری، ارایه شود.

واژگان کلیدی: مدل، برنامه‌دهی، تنظیم رفتار، فرهنگ اسلامی، نمازخانه، فرودگاه.

A mode for adjustment behavior in the architectural space based on the ideal models of physical body- behavior in Islam , A case study: Airport Praying Rooms

Masoud Nari Ghomi

Ph.D. in Architecture , College of Fine Arts, University of Tehran

Mohammad Javad Abbaszadeh

M.A. , Interior Architecture, College of Fine Arts , University of Tehran

Abstract:

Behavior studies with the twofold inclusion of architecture and culture physical body have had a specific position in the environmental theories. The main subject of this research is to study and analyze these types of studies in approaching the behavior adjustment with an emphasize on Islamic culture. For this purpose , after sufficient discussion on theoretical framework of research which considers the contemporary tendencies of design in the domain of adjustment of behavior , a model has been put forth for programming in order to include the two items of behavioral realities and behavioral ideals . In order to implement the model and also to gain the precise results , the prayers rooms of the airport have been presented as a case sample . After collecting data in survey form , the data has been analyzed in SPSS software . The research methodology of the present article is based on the qualitative method and logic reasoning. By the way, the document review and library study , forms the base of analysis , description and interpretation of the results in this article. The results from the application of the model on programming the sample case of prayers room in airports terminals showed that the behavioral realities (including the rate of occurrence of behaviors and also the view of the users towards them) can provide a real based for program bargaining that in addition to designer and employers, the general culture (here Islamic culture) also to be strong in that side and its outcome to be presented in form of obligations of design derived from the general culture and behavioral realities.

Keywords: Model , Programming, Behavior Adjustment, Islamic Culture , Prayers Room , Airport .